

Рибкало М.М.

Академія Державної пенітенціарної служби

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНОГО САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

У статті проаналізовано сучасне міжнародне санітарно-епідемічне законодавство, норми й принципи котрого є основоположними засобами стабілізації епідеміологічної ситуації у світі. Звернена увага на причини виникнення небезпечних інфекційних захворювань на глобальному й національному рівнях. Відзначено, що спостерігається тенденція з вдосконалення означеної нормативної бази. Узагальнено напрями діяльності міжнародних організацій у сфері протидії епідемічним небезпекам, основними серед яких є: мобілізація ресурсного потенціалу міжнародної спільноти з розв'язання глобальних проблем, збурених масовим розповсюдженням небезпечних для населення хвороб; цілеспрямована організаційно-методична й експертно-практична допомога з попередження гострих інфекційних хвороб; концентрація зусиль із модернізації стандартизованих засобів профілактики епідемічного стану; програмування процесів протидії основним групам інфекційних хвороб. Зроблено висновок, що повноваження міжнародних організацій дозволяють встановлювати нормативні правила санітарно-епідемічного характеру й надавати державам допомогу задля втілення їх у життя. Розглянуто шляхи покращення процесу реалізації міжнародного епідемічного законодавства, а саме: потреба в прискоренні впровадження в національне законодавство чинних міжнародних медико-санітарних стандартів; налагодження належної системи правозастосовної діяльності, спрямованої на комплексне виконання епідемічного законодавства; удосконалення моніторингу реалізації міжнародного законодавства у сфері протидії інфекційним небезпекам; підвищення ролі міжнародної спільноти в розробці й реалізації актів санітарно-епідемічного спрямування; необхідність розширення об'єктів міжнародної кримінальної відповідальності за злочини епідемічного характеру; покращення механізму міжнародного санітарно-епідемічного нагляду в глобальному й національному масштабах.

Ключові слова: санітарно-епідемічне законодавство, санітарно-епідемічний добробут, епідемічна безпека, інфекційні захворювання, медико-санітарний стан, міжнародна спільнота.

Постановка проблеми. Події у світі останніх десятиліть показали, що здоров'ю людини загрожують небезпеки, породжені інфекційними хворобами. Так, спалах вірусу Ебола в Західній Африці у 2014 році й гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – COVID-19), поточного року в багатьох країнах сприяли виникненню ризиків, пов'язаних із високими вірулентними й смертельними захворюваннями. А в заяві лідерів держав «Групи восьми» (2006 рік) зазначено, що такі серйозні хвороби, як ВІЛ/СНІД, туберкульоз, малярія, кір, грип та інші лягають тяжким тягарем на економіку й суспільство в багатьох державах, особливо Африканського й Азійського континентів [1]. Означена проблематика вимусила міжнародні органи й організації, лідерів окремих країн здійснювати дії, спрямовані на стабілізацію епідемічної ситуації на національному й глобальному рівнях. Вна-

слідок цього було прийнято низку міжнародних актів із протидії інфекційним хворобам, зміст яких передбачає реалізацію ефективних, комплексних і координованих медико-санітарних заходів. Слід зазначити, що така діяльність постійно розширюється та вдосконалюється в міру виникнення нових інфекційних загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження проблем міжнародно-правового регулювання санітарно-епідемічного стану знайшли відповідний відбиток у наукових працях вчених-юристів. Так Т. Короткий і Н. Хендель аналізували тенденції розвитку міжнародного права у зв'язку з проявом COVID-19, а З. Тропін розглянув це ж питання, але в контексті можливості залучення до міжнародної відповідальності винних у виникненні цієї пандемії. Н. Сажієнко досліджувала правові форми співробітництва держав у сфері санітарно-епідемічного добро-

бу. А. Холостова приділила увагу розробленню теоретичної моделі, в якій узагальнено чинну позитивну практику й пропозиції з покращення системи державного управління санітарно-епідемічним наглядом як складової частини суспільної безпеки. Група вчених під керівництвом професора М. Іншина провела комплексний аналіз відповідності законодавства України законодавству Європейського Союзу, де розглядалися питання, присвячені регулюванню процесів протидії деяким видам хвороб епідемічного характеру. Однак інфекційні загрози, які систематично проявляються як у національному, так і в глобальному масштабі, вказують на потребу постійної уваги до розробки проблем ефективного застосування міжнародного законодавства у сфері санітарно-епідемічного добробуту населення.

Постановка завдання. Мета статті – на основі аналізу сучасного стану міжнародної санітарно-епідемічного законодавства й діяльності в цьому напрямі міжнародних організацій розглянути шляхи покращення процесу його реалізації.

Виклад основного матеріалу. Актуальність проблеми санітарно-епідемічного добробуту населення в сучасних умовах визначається зростанням інфекційних захворювань і стійкою тенденцією до появи нових або повернення вже відомих небезпечних хвороб. Одним із ключових засобів покращення такої ситуації є норми й принципи, які містить у собі міжнародне санітарно-епідемічне законодавство. З'ясування основного змісту останнього, на нашу думку, посприє оптимізації механізму його реалізації.

Ключовим у переліку міжнародних документів епідемічного спрямування є «Міжнародні медико-санітарні правила» (2005 рік), прийняті Всесвітньою організацією охорони здоров'я (далі – ВООЗ). Головною вимогою цього акту є потреба в запобіганні розповсюдження інфекційних хвороб на глобальному рівні, які співмірні з ризиками для здоров'я населення, але не створюють істотних перешкод для міжнародної співпраці. У правилах затверджено перелік інфекційних хвороб, які вимагають заходів санітарно-епідемічного спрямування в міжнародному масштабі. Відповідно до цього акту, країни-учасниці ВООЗ повинні застосовувати чотири критерії з оцінки рівня небезпеки інфекційної хвороби, а саме: серйозність її впливу на здоров'я населення; незвичайний або несподіваний характер виникнення; ризик розповсюдження в міжнародному масштабі; потреба у встановленні обмежень на міжнародні поїздки й торгівлю. В документі сформульо-

вано, що для оголошення інфекційної небезпеки на національному рівні досить виникнення хвороби, яка відповідала б одному із чотирьох вище викладених критеріїв, а події, що вимагають повідомлення у ВООЗ – від двох і більше означених критеріїв [2].

«Алматинська декларація з первинної медико-санітарної допомоги» затверджена в 1978 році ВООЗ. У цьому документі вказано, що первинна медико-санітарна допомога є важливою складовою частиною медико-санітарного забезпечення населення та базується на науково обґрунтованих і соціально прийнятних методах і технологіях, які повсюдно доступні людству планети. Зазначено, що первинна медико-санітарна допомога:

а) повинна розвиватися відповідно до економічних і політичних умов країни та її громад;

б) спрямована на розв'язання основних медико-санітарних проблем і забезпечення оздоровлення, профілактики, лікування та реабілітації населення;

в) повинна інформувати людей із найважливіших проблем охорони здоров'я та методах попередження та профілактики епідемічних хвороб;

г) має підтримувати інтегровані, функціональні й взаємопов'язані системи консультативної допомоги, спрямованої на поліпшення медико-санітарного забезпечення всього населення [3].

У «Сендайській рамковій програмі зі зниження ризику небезпек на 2015–2030 роки» (2015 рік) сформовано підвалини міжнародного механізму консультативної допомоги зі стратегічних питань, координації та налагодження партнерських зв'язків у справі зниження ризику лих і небезпек у середовищі проживання населення Земної кулі. В цілому цей акт став важливим інструментом інформаційно-просвітницької роботи серед населення країн міжнародної спільноти [4].

У «Політичній декларації засідання високого рівня Генеральної Асамблеї з боротьби з туберкульозом» (2018 рік) відзначено, що туберкульоз є небезпечним інфекційним захворюванням, яке викликає смерть і є найпоширенішою у світі хворобою з великим ступенем стійкості до протимікробних препаратів. У ній зазначено, що злидні, гендерна нерівність, дискримінація та маргіналізація збільшують ризик захворювання. Ця декларація передбачає комплексний підхід у розв'язанні проблеми туберкульозу, який повинен охопити медичним обслуговуванням все населення планети. Країни-учасниці Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) зобов'язалися ліквідувати у світі цю епідемію до 2030 року [5].

«Політична декларація з ВІЛ і СНІДу: активізація наших зусиль по викорененню ВІЛ і СНІДу» затверджена ООН у 2011 році. Декларація повинна стати керівним інструментом для світової спільноти в розв'язанні найважливіших завдань, пов'язаних зі здоров'ям людей, подоланням несправедливості, нерівності, бідності й конфліктів. Вона закликає всі країни, по-перше, до скорочення загальносвітового показника числа осіб, первинно інфікованих ВІЛ, по-друге, до усунення пов'язаних із ВІЛ проявів стигматизації та дискримінації. Цей міжнародний документ підтверджує, що викладені в ній цілі можуть бути реалізовані виключно за наявності сильного керівництва на вищому державному рівні й особистої волі інфікованих ВІЛ, і закликає до регіональних дій із профілактики й лікування цього захворювання [6].

«Конвенція з охорони біологічного різноманіття» прийнята ООН у 1992 році. В ній виділено п'ять стратегічних цілей і двадцять завдань, які об'єднані такими пріоритетами: потреба у формуванні механізму протидії основним змінам біорізноманіття; необхідність скорочення прямих навантажень на середовище мешкання населення та його стабілізацію; потреба в поліпшенні охорони екологічних систем, які більш схильні до враження від небезпечних інфекційних хвороб; необхідність покращення заходів задля безпечного розвитку середовища проживання людини; потреба в підвищенні ефективності біорізноманіття внаслідок ефективного управління знаннями й створення необхідного правового потенціалу [7].

«Конвенція про заборону розробки, виробництва й накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсинної зброї та про їх знищення» (1972 рік) належить до міжнародних договорів із запобігання страждань населення, які породжуються застосуванням біологічної зброї. Її положення заохочують міжнародну спільноту до здійснення заходів, пов'язаних із заборонаю та ліквідацією біологічної та токсинної зброї, включаючи її виробництво й накопичення. Це сприятиме зменшенню ризику виникнення епідемічних хвороб і досягненню гарантій їх недопущення в майбутньому [8].

Принагідною для такої проблематики є заява лідерів «Групи восьми» (2006 рік), в якій визначені пріоритети боротьби з інфекційними захворюваннями, а саме: зміцнення глобальної міжнародної мережі з нагляду й моніторингу інфекційних хвороб; підвищення міжнародної готовності до протидії пандемії грипу; здійснення профілактичних заходів із недопущення поширення ВІЛ/СНІДу,

туберкульозу, малярії, кору й інших небезпечних захворювань; запобігання епідемічних наслідків стихійних лих і техногенних катастроф [1].

19 травня 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я схвалила резолюцію щодо реалізації державами заходів внаслідок пандемії COVID-19. Текст резолюції містить заклик якомога швидше й у взаємодії з країнами-учасниками почати поетапний процес неупередженої, незалежної та всеосяжної оцінки досвіду, який міжнародна спільнота отримала під час боротьби з COVID-19, і зробити відповідні висновки. Крім того, резолюція закликає виявити походження вірусу й обставини враження людей та інформувати про це міжнародну спільноту.

Отже, аналіз змісту нормативних актів вказує на те, що вони відповідають реаліям сьогодення в напрямі підтримання на належному рівні санітарно-епідемічного добробуту населення, та слід очікувати, що в найближчій і подальшій перспективі буде поповнюватися новими легальними нормами й правилами.

У рамках сучасної системи епідемічної безпеки населення функціонують і міжнародні організації. У продовження цього не буде зайвим розглянути роль, яку відіграють деякі з них у механізмі підтримання належного рівня санітарно-епідемічного добробуту населення.

Особливість міжнародного співробітництва на рівні Організації Об'єднаних Націй у сфері протидії епідеміям зводиться до мобілізації організаційного й ресурсного потенціалу цієї організації з розв'язання глобальних проблем, пов'язаних із масовим розповсюдженням небезпечних для населення хвороб. Наприклад, такою є хвороба ВІЛ/СНІД. З цього приводу ООН не тільки прийняла відповідний акт, але й мобілізувала фінансові й матеріальні ресурси, спрямовані на профілактику цього небезпечного й досить стійкого захворювання.

Характерною ознакою Всесвітньої організації з охорони здоров'я є цілеспрямована організаційна, методична, експертна й практична діяльність із попередження гострих інфекційних хвороб. Задля цієї мети ВООЗ затвердила низку актів, основним серед яких, як вже відзначалося, є «Міжнародні медико-санітарні правила». На підставі цього акту було розроблено стратегію його реалізації на національному рівні. Остання передбачала зміцнення багаторівневої міжвідомчої взаємодії (технологічної, нормативно-правової, кадрової та іншої) до 2016 року.

Європейський Союз (далі – ЄС) створив стійку систему протидії епідемічним небезпекам. Визна-

чені країнами-членами санітарно-епідемічні стандарти вже кілька десятиліть дозволяють ефективного протидіяти інфекційним захворюванням у межах території цієї організації. Однак пандемія COVID-19 завдала безповоротних збитків населенню ЄС, особливо в Італії та Іспанії. Слід очікувати, що негативні наслідки, викликані цією пандемією, можуть привести до перегляду окремих сторін наявної регіональної системи медико-санітарного забезпечення населення ЄС.

Шанхайська організація співробітництва, яка знаходиться в зоні підвищеного епідеміологічного ризику (особливо Південно-Східна Азія), є суб'єктом міжнародних зносин. Організація зробила акцент на концентрацію зусиль із модернізації та створення нових потужностей щодо виробництва стандартизованих вакцин і на захист здоров'я населення країн-членів, у тому числі й мігрантів.

BRICS – група п'яти країн з економікою, яка невпинно розвивається: Бразилія, Росія, Індія, Китай, Південно-Африканська Республіка. Відносини у сфері епідемічного добробуту населення в цій організації знаходяться на початку формування. Разом із тим, заяви, зроблені лідерами цих країн, показують, що найперспективнішими напрямками співпраці в такому форматі міждержавних відносин є наукові дослідження з розробки й виробництва нових засобів діагностики й профілактики інфекційних хвороб.

«Група восьми» (до 2014 року) – це провідні індустріально розвинені країни світу, які є основними донорами міжнародної допомоги у сфері санітарно-епідемічного добробуту населення. У 2006 році на саміті в Санкт-Петербурзі ці країни запропонували й профінансували ресурсомісткі проекти протидії основним групам інфекційних хвороб (останніх було визначено шість).

Отже, вказані вище міжнародні організації відіграють важливу роль у процесі протидії інфекційним небезпекам, оскільки їхні повноваження дозволяють встановлювати нормативні правила санітарно-епідемічного характеру й надавати державам допомогу (правову, консультативну, фінансову й іншу) стосовно їх реалізації.

Зміст викладеного вище підтверджує, що у світі функціонує певний міжнародно-правовий механізм забезпечення санітарно-епідемічного добробуту населення, але тенденція до збільшення як видів, так і масштабів інфекційних захворювань детермінує, на думку автора, потребу в оптимізації окремих сторін механізму реалізації чинного епідемічного законодавства.

По-перше. Є необхідність прискорення процесу адаптації чинних міжнародних санітарно-епідемічних стандартів у національне законодавство усіх країн міжнародної спільноти. Вважаємо, що в контексті такої проблематики диспозитивний підхід, заснований на концепції матеріального й морального стимулювання держав до такої діяльності, може мати позитивні наслідки. Водночас цей процес, на нашу думку, у виняткових випадках необхідно забезпечувати й примусовими заходами як із боку міжнародної спільноти, так і з боку окремих держав. Останнє, безумовно, з боку принципів міжнародного права є дискусійним, але збереження життя людей – це ключове соціальне завдання будь-якої країни.

По-друге. Ефективність реалізації санітарно-епідемічного законодавства неможлива без налагодження належної правозастосовної діяльності. Одним із засобів її покращення, на нашу думку, є стимулювання країн до виконання на національному рівні норм і принципів міжнародного епідемічного законодавства. Важливим кроком у такому процесі має стати правова, фінансова, матеріально-технічна й інша допомога з боку міжнародної спільноти. Наприклад, якість та інтенсивність реалізації санітарно-епідемічних програм (міжнародних і національних) значно покращується, якщо вони забезпечуються фінансово міжнародними організаціями й іншими суб'єктами міжнародних зносин. Водночас, як показує міжнародна практика, цей механізм повинен бути прозорим, щоб не допустити корупційних проявів, особливо в країнах, що розвиваються. Не слід забувати й про адміністративну складову частину правозастосування, оскільки примусові заходи в цьому відношенні нерідко виступають результативнішими, ніж заохочення або переконання. Міжнародні й національні суди теж мають активізувати правозастосовну практику, особливо з розгляду справ, які стосуються інфекційних небезпек, що призвели до смерті населення як в окремих країнах, так і в планетарному масштабі. До речі, ситуація з причинами виникнення та згубними наслідками від COVID-19 на елемент відповідальності поки що у світі не розглядається, хоча деякі претензії США до Китаю все ж є.

По-третє. Моніторинг ефективності виконання міжнародних правових приписів медико-санітарного спрямування є важливим фактором у покращенні механізму здійснення епідемічного законодавства. Переважна більшість юристів-міжнародників вважають, що моніторинг повинен забезпечити перевірку виконання при-

йнятих країнами зобов'язань і сприяти встановленню їх відповідності міжнародним вимогам. У цьому відношенні важливу роль відіграють раціонально визначені об'єкти міжнародного контролю. Об'єктами моніторингу міжнародного епідемічного законодавства, на думку автора, повинні стати:

а) інтенсивність впровадження в національне законодавство міжнародних санітарно-епідемічних стандартів;

б) стан правозастосування, в ході якого забезпечується належна реалізація міжнародних медико-санітарних правил;

в) оперативність внесення змін і доповнень у національне законодавство, які рекомендовані міжнародною спільнотою у зв'язку з погіршенням епідемічного стану у світі;

г) ефективність виконання міжнародних програм, які мають забезпечити належний санітарно-епідемічний стан у країнах міжнародної спільноти;

д) обсяг і зміст правової допомоги, якої потребує конкретна держава в разі створенні правового механізму з протидії небезпечним хворобам та інші.

По-четверте. Одним із факторів належної реалізації епідеміологічного законодавства має стати підвищення ролі країн міжнародної спільноти в цьому напрямі. Суб'єктами такої діяльності, як показує міжнародна практика, виступають глави й уряди держав, державні органи, спеціалізовані служби (прикордонна, митна, надзвичайних ситуацій) та окремі установи й організації. Правовими формами такої взаємодії є угоди, договори, декларації, меморандуми й інші. Не слід забувати й про інформаційно-консультаційні заходи (круглі столи, семінари, науково-практичні конференції). Роль останніх доцільно підвищувати, оскільки нерідко виникає потреба нормативного закріплення розроблених у ході їхньої роботи пропозицій санітарно-епідемічного спрямування. Наприклад, питання про необхідність створення міжнародного санітарного кодексу неодноразово розглядалися на міжнародних наукових заходах, а на липневому (2020 рік) саміті глав країн-членів Європейського Союзу це питання вже стояло на порядку денному. Слід очікувати, що в недалекому майбутньому міжнародне санітарно-епідемічне законодавство поповниться новим актом.

По-п'яте. Значна частина сучасної території планети перебуває в зонах потенційного епідемічного лиха (Африка, Азія). Однією з причин виникнення такої ситуації стала відсутність у національних правових системах деяких видів

юридичної відповідальності й особливо недосконалість кримінальної. В основному це стосується країн Африканського континенту. В кримінальному законодавстві останніх бракує таких об'єктів відповідальності, як порушення санітарних правил і норм, що забезпечують санітарно-епідемічний добробут населення; бездіяльність щодо підтримання на безпечному рівні факторів шкідливого впливу на середовище проживання людини; недотримання міжнародних гігієнічних вимог із безпеки для здоров'я населення та інші. Визначальну роль у ліквідації наявних прогалин повинна зіграти ООН як найавторитетніша міжнародна організація. Водночас вплив останньої на держави з питань приведення національного кримінального законодавства до необхідного стану повинен мати, на нашу думку, не тільки інформаційний, консультаційний, але й заохочувально-примусовий характер. Крім того, напевно, вже настав час на глобальному рівні обговорити питання про введення до переліку небезпечних міжнародних кримінальних і злочини епідеміологічного характеру.

По-шосте. Швидкість і масштаб, з якими поширювалася пандемія COVID-19, вказують на необхідність покращення механізму міжнародного санітарно-епідемічного нагляду. Метою останнього є забезпечення держав стандартизованою та скоординованою інформацією задля подолання кризи епідемічного характеру на глобальному й національному рівнях. У зв'язку із цим, на нашу думку, виникає потреба в оновленні чинного міжнародного законодавства у сфері організації епідемічного нагляду, в тому числі і його принципової бази. Актуальність такого питання підтверджується і необхідністю покращення механізму реалізації правової бази, яка регулює цей вид нагляду. Найпринаднішим у цьому напрямі заходом, на думку автора, має стати створення окремого міжнародного акту (правил, рекомендацій), який би став керівним документом для лідерів держав та урядів щодо здійснення епідемічного нагляду на національному рівні.

Висновки. Отже, в ході проведеного дослідження проаналізовано основний зміст джерел механізму міжнародно-правового регулювання епідемічної безпеки; узагальнено роль, яку відіграють міжнародні організації задля забезпечення належного санітарно-епідемічного добробуту населення; розглянуто шляхи покращення процесу реалізації міжнародного епідемічного законодавства, що в перспективі може позитивно протидіяти розповсюдженню небезпечних інфекційних хвороб серед населення планети.

Список літератури:

1. Боротьба з інфекційними хворобами : Заява лідерів держав «Групи восьми» від 16 липня 2006 р. URL: <http://kremlin.ru/supplement/3716/print> (дата звернення: 03.07.2020).
2. Міжнародні медико-санітарні правила : Міжнародний документ ВООЗ від 23 травня 2005 р. № 897_007. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_007#Text (дата звернення: 05.07.2020).
3. Алма-Атинська декларація з первинної медико-санітарної допомоги : Міжнародний документ ООН від 12 вересня 1978 р. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/almaata78.shtml (дата звернення: 10.07.2020).
4. Сендайська рамкова програма з зниження ризику лих на 2015–2030 роки : Міжнародний документ ООН від 03 червня 2015 р. URL: <https://undocs.org/ru/A/RES/69/283> (дата звернення: 12.07.2020).
5. Політична декларація засідання високого рівня Генеральної Асамблеї з боротьби з туберкульозом : Міжнародний документ ООН від 26 вересня 2018 р. URL: www.unaids.org/en/media/unaids/contentassets/documents/document/2011/06/20110610_UN_A-RES-65-277_en.pdf (дата звернення: 12.07.2020).
6. Політична декларація з ВІЛ і СНІДу: активізація наших зусиль з викоренення ВІЛ і СНІДу : Міжнародний документ ООН від 10 червня 2011 р. URL: www.unaids.org/en/media/unaids/contentassets/documents/document/2011/06/20110610_UN_A-RES-65-277_en.pdf (дата звернення: 14.07.2020).
7. Конвенція про охорону біологічного різноманіття : Міжнародний документ ООН від 05 червня 1992 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_030#Text (дата звернення: 16.07.2020).
8. Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення : Міжнародний документ ООН від 10 квітня 1972 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_054 (дата звернення: 17.07.2020).

Rebkalo M.M. CURRENT CONDITION OF INTERNATIONAL SANITARY AND EPIDEMIC LEGISLATION AND WAYS TO PROCESS IMPROVING OF ITS IMPLEMENTATION

The article analyzes the modern international sanitary and epidemic legislation, the norms and principles of which are the basic means of stabilizing the epidemic situation in the world. Attention is paid to the causes of dangerous infectious diseases at the global and national levels. There is a tendency to improve the normative base, as well as the fact that it is the most important structural element of the legal mechanism for combating dangerous infectious diseases. The directions of the international organizations activities in the field of counteraction to epidemic dangers are generalized, the basic among which are: mobilization of resource potential of the international community on the decision making of the global problems agitated by mass distribution of dangerous diseases for the population; purposeful organizational and methodical and also expert-practical assistance in prevention of acute infectious diseases; concentration of efforts on modernization of standardized means of epidemic condition prevention; programming of counteraction processes to the main groups of infectious diseases. It is concluded that the powers of international organizations allow to establish normative rules of sanitary and epidemic nature and to provide assistance to states in order to implement such rules. The ways to improve the process of implementation of international epidemic legislation are considered, namely: the need to accelerate the implementation of existing international health standards in national legislation; the establishment of an appropriate system of law enforcement activities aimed at comprehensive implementation of epidemic legislation; the improving of the implementation monitoring of the legislation in the field of combating infectious diseases; the increasing of the role of the international community in the development and implementation of health regulations; the need to expand the objects of international criminal responsibility for crimes of an epidemic nature; the improving of the mechanism of international sanitary and epidemic surveillance on a global and national scale.

Key words: *sanitary and epidemic legislation, sanitary and epidemic well-being, epidemic safety, infectious diseases, medical and sanitary condition, international community.*